

ővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
3.Bhar.197/2013/8. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2013. december hó 05. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

végzést:

A csalás vétsége és más bűncselekmények miatt I.r. vádlott és társa ellen indított büntetőügyben az ügyész másodfellebbezését elbírálv a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2013. március 13. napján kelt, 22.Bf.10.516/2012/17. számú ítéletét II. r. vádlott tekintetében **helybenhagyja** azzal, hogy megállapítja, hogy a II. r. vádlott a próbaidő alatt **pártfogó felügyelet** alatt áll.

A harmadfokú eljárásban felmerült 6.000.- (hatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. március 23. napján kelt 9.B.IX.28.862/2009/21. számú ítéletével

I. r. vádlottat folytatólagosan elkövetett csalás vétsége [1978. évi IV. tv. 318. § (1) és (2) bekezdés I. fordulata], bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés b.) pont] és 5 rb. magánokirat-hamisítás vétsége [1978. évi IV. tv. 276. §] miatt halmazati büntetésül 1 év börtönbüntetésre ítélte, a szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette, kötelezte a magánfél részére 82.167.- forint és 2007. március 08. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamata, valamint 10.000.- forint illeték és a terhén felmerült 102.720.- bűnügyi költség megfizetésére;

II. r. vádlottat folytatólagosan elkövetett csalás büntette [1978. évi IV. tv. 318. § (1) és (4) bekezdés a.) pont], bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette [1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés b.) pont] és 6 rb. magánokirat hamisítás vétsége [1978. évi IV. tv. 276. §] miatt, mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 1 év 2 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Kötelezte a magánfél részére 202.500.- forint kártérítés, ennek 2007. március 20. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes kamata, valamint 12.150.- forint illeték és a terhén felmerült 31.416.- forint bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete I. r. vádlott vonatkozásában 2011. március 23. napján a polgári jogi igény kivételével jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész II. r. vádlott terhére, a büntetés súlyosítása érdekében; míg a II. r. vádlott és védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést.

A fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a 2011. szeptember 07. napján megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 23.Bf.IX.8137/2011/8. számú határozatával a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.IX.28862/2009/21. számú ítéletét II. r. vádlottra megváltoztatta, a II. r. vádlottat az ellene 1 rb. az 1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés b.) pontjába ütköző bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntette és 6 rb. az 1978. évi IV. tv. 276. §-ba ütköző magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A vagyon elleni cselekmény tekintetében a folytatólagos elkövetés feltüntetését mellőzte, a vádlott börtönbüntetésének tartamát - a halmazati jellegre utalás mellőzésével - 10 hónapra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét II. r. vádlottra helybenhagyta.

Álláspontja szerint a vádlott tudattartalmára a Be. 4. § (2) bekezdése alapján kétséget kizáró módon következtetést nem lehet levonni, ezért a tényállást akként pontosította, hogy nem lehet bizonyítani, hogy a vádlott tisztában volt azzal, hogy a kezesként felkért személy nem azonos azzal a személlyel, akinek a nevére szóló személyi igazolványt felmutatta és akinek a nevében a szerződéseket aláírta.

A nyilvános ülésen jelen volt II. r. vádlott és védője tudomásul vették a másodfokú ítéletet, az ügyész a törvényes határidőben a részfelmentés miatt a bűnösség megállapításáért és a büntetés súlyosításáért jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a 2012. június 19. napján kelt 2.Bh.356/2011/6. számú végzésével a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 23.Bf.IX.8137/2011/8. számú ítéletét II. r. vádlottal szemben a Be. 399. § (5) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

Megállapította, hogy Pesti Központi Kerületi Bíróság nem tett eleget a Be. 75. § (1) bekezdésében írt azon kötelezettségének, hogy a bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni, így nem is kerülhetett abba a helyzetbe, hogy a Be. 78. § (3) bekezdése szerint valamennyi bizonyítékot elemzően tudjon értékelni. A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a Be. 352. § alapján a megalapozatlanságot - bizonyítás felvétele útján - kiküszöbölhette volna, azonban ezt nem tartotta szükségesnek. A tényállást csak eltérő következtetés levonásával módosította II. r. vádlott tudattartalma tekintetében,

amelynek következményeként a büntetőjogi felelősséget illetően is eltérően döntött a közbizalom elleni cselekmények tekintetében.

A nyomozati iratok 165. oldalától befűzésre került, 1. sz. tanú nevére kötött előfizetési szerződéseket és a nyomozati iratok 291. oldalán fellelhető határozat tartalmát nem értékelte és nem vetette össze azzal a vádlotti előadással, hogy 1. sz. tanú igazolványait birtokló embert találta meg a ... parkolóban véletlenszerűen, aki 5.000.- forintért vállalta ismeretlenül is a kezességet.

Sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek tisztázni, miként lehetséges, hogy előfizetői szerződés megkötése esetén a teljesítési határidőt meg nem várva, néhány napon belüli letiltották a telefont. A nyomozati iratok 447. oldalán befűzött irat szerint a II. r. vádlott előfizetései 2007. június 19. napján szűntek meg, arra pedig nincs adat, hogy sor került volna letiltásra. Az okirat tartalma ellentétes a vádlotti állítással, az ellentmondás okát sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem tisztázta.

Azt sem tisztázták, hogy miként lehetséges, hogy a ...Zrt. válaszirata szerint (nyomozati iratok 77. oldala) a hálózaton nem használták a telefont, ennek ellenére 101.970.- forint hívásdíj hátralék keletkezett.

2. sz. tanút sem hallgatták teljeskörűen, nem tárták elé 1. sz. tanú - nyomozati iratok 159. oldalától befűzött - előfizetői szerződéseit, illetve nem nyilatkoztatták arra, hogy az ellopott igazolvány adatait a gép miért nem jelezte, amikor 1. sz. tanú tanúvallomása szerint iratait 2006. szeptember 20. napján már ellopták és az iratait a cselekmények idején körözték.

A II. r. vádlott előadását sem ellenőrizték, ha a SIM kártyákat eldobta, hogyan keletkezett a kár. Illetve fel kellett volna tenni számára azt a kérdést is, hogy miért nem észlelte, hogy a kezes sokkal fiatalabb volt, mint a fényképen látható személy.

Mindezen hiányosságok a tényállás megalapozatlanságához vezettek, mely a harmadfokú eljárásban a Be. 388. § (2) bekezdése alapján nem kiküszöbölhető, mivel a harmadfokú eljárásban nincs helye bizonyításnak.

Az ítéletábra előírta, hogy a megismételt eljárásban meg kell keresni a ... Zrt.-t, a vádlott elé kell tárni az ellentmondásos vallomásokat, ha az okiratok tartalma és nyilatkozatai között ellentmondás van, meg kell kísérelni ezek feloldását. 2.sz. tanú elé kell tárni a nyomozati iratokból 1.sz.tanú előfizetői szerződéseit. Szükség esetén írásszakértő kirendelése is megfontolható 1.sz.tanúnak az előfizetői és kezesi szerződéseken lévő kézjegye azonosságának vizsgálatáról.

A megismételt másodfokú eljárásban a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.10.516/2012/17. számú ítéletével a Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.B.IX.28862/2009/21. számú ítéletét II. r. vádlottra megváltoztatta, a közbizalom elleni bűncselekmények [1978. évi IV. tv. 274. § (1) bekezdés b.) pont 1978. évi IV. tv. 276.] tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és e bűncselekmények miatt indult eljárást megszüntette. A II. r. vádlott

börtönbüntetésének tartamát - a halmazati büntetésre és a folytatólágosságra utaló rendelkezések mellőzésével - 10 hónapra enyhítette, a szabadságvesztés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét II. r. vádlottra helybenhagyta.

A törvényszék határozatában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a vagyon elleni bűncselekmény tekintetében valamennyi szükséges bizonyítékot beszerzett és mérlegelési körébe vont. Indokolási kötelezettségét teljesítve iratszerűen és logikai hibáktól mentesen kifejtette, hogy a vádlott felelősségét milyen egybehangzó bizonyítékok alapján állapította meg, mely érvelését a másodfokú bíróság is osztotta, ugyanis nem merült fel olyan új bizonyíték, mely a tényállás pontosítását eredményezte volna. A cselekmény minősítését annyiban változtatta meg, hogy a folytatólágos elkövetésre utalást mellőzte, mivel a vádlott ugyanazon alkalommal, azonos sértett sérelmére, azonos magatartást valósította meg.

A közbizalom elleni bűncselekmények esetében viszont arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vádirat semmilyen konkrét adatot nem tartalmaz, amely szerint a vádlott ismerte az ő érdekkörébe tartozó, utcáról pénzért bevitt kezes és arra sem, hogy tudomása lett volna arról, hogy mi a neve, és hogy a kezes hamis igazolványokkal igazolta magát a szerződés megkötésekor. Arra sem tartalmaz semmilyen adatot, hogy a vádlott a vádirat szerint ismeretlenül maradt társával milyen kapcsolatban volt, a vádirat megfogalmazásából büntetőjogi felelősséget megalapozó következtetés nem vonható le. A vádlotti tudattartalom ténybeli alapjait a vádiratnak kell tartalmaznia, ezek hiányában e bűncselekmények tekintetében a vád nem felel meg a Be. 2. § (2) bekezdésben foglalt törvényes vád követelményének, ezért a Be. 373. § (1) bekezdés I/c.) pontja alapján e körben az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette.

A másodfokú bíróság a II. r. vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat és a személyi körülmények körében megállapított tényeket pontosította.

A büntetés kiszabása körében figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülmények közül mellőzte a folytatólágos elkövetést és a halmazatot, viszont értékelte a vádlott kiskorú gyermekes családi állapotát és a további időmúlást. A másodfokú bíróság indokoltnak látta a büntetés mérséklését a halmazati büntetésre utalás mellőzésével és lehetőséget látott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztésére is.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Főügyészség Bfel.8199/2011. számon jelentett be fellebbezést a megszüntető rendelkezés ellen, II. r. vádlott bűnösségének megállapításáért és a vele szemben kiszabott büntetés súlyosításáért.

Írásbeli indokolásában kifejtette, hogy a másodfokú bíróság ítéletében a törvényes vád hiányát keverte a bizonyítottság hiányával. Figyelmén kívül hagyta, hogy a bíró gyakorlat következetes abban, hogy a vád törvényessége szempontjából annak

ténybeli megalapozottsága - bizonyítékokkal való alátámasztottsága - közömbös, ez a büntetőper érdemi kérdése.

A vádiratból kiderül, hogy a II. r. vádlott ismeretlenül maradt társa azzal nyújtott segítséget a 6 darab ... előfizetés megvásárlásában, hogy más személy nevére kiállított okmányokkal kezességet vállalt a szerződésekben foglaltak teljesítéséért és ezeket a nyilatkozatokat 1.sz.tanú nevében alá is írta. A vád tényállásában az „ismeretlen társ” megjelölés a közös, szándékegységben történő elkövetésre utal, ellenkező esetben „ismeretlen személy” lenne a megfogalmazás. A vádiratból megállapítható, hogy ez mikor és hol történt, tehát a vád törvényessége nem kérdőjelezhető meg.

Tévedett a másod- és harmadfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a vádlotti tudattartalom ténybeli alapját a tényállásnak tartalmaznia kell, ennek ellentmond a bírói gyakorlat, amely szerint a tudattartalom ténybeli megállapításairól, vagyis a különböző tartalmú bizonyítékok egybevetéséről, valóságtartalmának, bizonyító erejének a logika szabályai szerinti mérlegeléséről és ennek eredményeként történő ténymegállapításokról az ítélet bizonyítékokat értékelő részében kell állást foglalni. Így sem a vádirati, sem az ítéleti tényállásnak nem kell tartalmaznia, hogy a tettes és részes honnan ismerik egymást és miként állapodtak meg a bűncselekmény elkövetésében.

Mivel a másodfokú bíróság a közbizalom elleni bűncselekmények tekintetében törvényes vád hiányában szüntette meg az eljárást és ezért tényállást sem állapított meg, ezt pedig a harmadfokú bíróság nem pótolhatja, a Be. 399. § (2) bekezdés a.) pontja alapján a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és új eljárásra utasítása indokolt.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.399/2013/2. számú átiratában és képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen a bejelentett másodfellebbezést módosított tartalommal, az ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása végett tartotta fenn.

A vád törvényességét a korábban harmadfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla sem vonta kétségbe, ellenkező esetben a Be. 399. § (1) bekezdését alkalmazta volna.

Az ügyész álláspontja szerint a megismételt eljárásban a törvényszéknek azt kellett volna vizsgálnia, hogy az okirat-hamisításokkal kapcsolatos vádlotti előadás cáfolható-e. A harmadfokú bíróság által a végzésének 4. oldal második bekezdéséről az 5. oldal második bekezdéséig adott iránymutatásokat nem tartotta be, nem vont minden bizonyítékot mérlegelési körébe, ennél fogva a vádlotti tudattartalom ténybeli alapjait sem tárta fel. A felvett részbizonyítás alapján az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát nem küszöbölte ki, illetve eljárási szabálysértést is elkövetett, amikor írásbeli vallomástételt engedélyezett 2.sz.tanú részére.

Ezen hibák és hiányosságok a harmadfokú eljárásban nem küszöbölhetők ki, mivel bizonyítás felvételére a Be. 388. § (2) bekezdés értelmében nincs lehetőség, ezért a Be. 399. § (5) bekezdés és a Be. 373. § (1) bekezdés II/e.) pontja alapján a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását indítványozta.

A védő a nyilvános ülésen az eljárást megszüntető rendelkezések tekintetében az ítélet helybenhagyását, egyebekben a jelentős időmúlásra figyelemmel a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

II. r. vádlott az utolsó szó jogán megismételte az elsőfokú eljárásban előadott védekezését, miszerint az okirat-hamisítást nem követte el, a kezes személye számára ismeretlen volt, nem tudta, hogy hamis az igazolványa, nem is kérte el tőle és az eladó sem észlelte ezt.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletével szemben helytállóan biztosított fellebbezési jogot a Be. 386. § (1) bekezdés c.) pontja alapján, miután az elsőfokon elítélt II. r. vádlottal szemben a büntetőeljárást megszüntette.

A bejelentett másodfellebbezés nem alapos.

A Be. 387. § (1) és (2) bekezdései alapján a harmadfokú bíróság felülbírált a másodfokú bíróság fellebbezéssel megtámadott ítéletének minden rendelkezését és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást, - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A Be. 388. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amelynek alapján a másodfokú bíróság a megtámadott ítéletét meghozta, kivéve, ha ez a tényállás megalapozatlan.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és a másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően, kellő részletességgel és alaposággal folytatta le.

A megismételt eljárásban az ügyben eljáró másodfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Bhar.356/2011/6. számú végzés indokainak figyelembevételével járt el, nem helytálló az az ügyészi hivatkozás, hogy a határozatban előírt iránymutatást a másodfokú bíróság nem tartotta be. Megkereste több alkalommal is a ... Zrt.-t, nyilatkoztatta a vádlottat és írásban 2.sz. tanút is, valamint értékelte az elsőfokú bíróság által már teljeskörűen ismertetett okiratokat is.

Minden alap nélküli az ügyészi fellebbezés azon része is, hogy a másodfokú bíróság a közbizalom elleni bűncselekmények tekintetében tényállást sem állapított meg, mely önmagában ítéletének hatályon kívül helyezésére és új eljárásra utasítására ad okot. Egyrészt a másodfokú határozat tartalmazza az ügyészség vádirati tényállását (Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.10.516/2012/17. számú ítélet 1. oldal), másrészt a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásából nem mellőzött részeket, azt nem változtatta meg, tehát a felülbírálat során azt tekintette irányadónak.

A Be. 2. § (2) bekezdés értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A vád törvényességének vizsgálata a bíróság elsődleges feladata az eljárás minden szakaszában.

Ha a vád nem törvényes, a bíróságnak nincs lehetősége az eljárás előkészítő szakaszában még a Be. 217. § (3) bekezdés szerinti valamely (az adott ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró) kellékek pótlására sem, hanem a Be. 267. § (1) bekezdés j.) pontja alapján az eljárást meg kell szüntetnie.

A tárgyalás előkészítése utáni szakaszban sem lehet eltekinteni a vád törvényességének vizsgálatától, a Be. 332. § (3) bekezdés értelmében amennyiben a bíróság észleli, hogy a vád nem törvényes, nyomban kell határoznia az eljárás megszüntetéséről a Be. 332. § (1) bekezdés d.) pont alapján.

A másodfokú eljárás során a bíróság - a Be. 360. § (1) bekezdés e.) pontja alapján akár tanácsülésein eljárva - a Be. 373. § (1) bekezdés l/c.) pontja alapján az ítéletet hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el.

Mindebből tehát az következik, hogy törvényes vád hiányában az eljárást nem lehet lefolytatni, a megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni függetlenül attól, hogy a vád ténybelileg megalapozott-e vagy sem. Ugyanis a vád bizonyítékokkal való alátámasztottságának vizsgálatára sor sem kerülhet, ha az nem felel meg a Be. 2. § (2) bekezdésben megfogalmazott törvényes vád követelményének.

A megismételt eljárásban a másodfokú bíróság tehát az eljárási szabályoknak megfelelően járt el, amikor a vád törvényességét megvizsgálta, függetlenül attól, hogy az ügyben eljáró másod- és harmadfokú bíróság e tekintetben milyen álláspontot foglaltak el.

Az ítélet tábla a BH 2010. évi 289. számú eseti döntés indokolásában kifejtett állásponttal egyetért:

„A törvényes vád elengedhetetlen feltétele, hogy a terhelt személyét egyértelműen és beazonosítható módon jelölje meg.

Ezzel összefüggésben a cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vád a terhelt személyére, illetve cselekvőségére vonatkozóan hiánytalanul tartalmazza az adott bűncselekmény törvényi tényállásának legfontosabb elemeit, az elkövetési magatartást, az elkövetés helyét, idejét stb.

Ezek hiányában a vád nem alkalmas a terhelt bűnösségére történő anyagi jogi következtetések levonására."

A vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét **tényeket**: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét és idejét stb. (1/2007. BK vélemény A/I/2/b.) pont). A bíróság kötve van a vád tartalmához nemcsak a személy, hanem a

tényállás tekintetében is. A vád tartalmát azok a tények alkotják, amelyeket az ügyész a vád előterjesztésekor, vagy módosításakor, mint megtörtént eseményt előad. A bíróság köteles a vádat kimeríteni, de a vádon túl nem terjeszkedhet [Be. 2. § (4) bekezdés].

A harmadfokú bíróság osztotta a törvényszék másodfokon eljáró tanácsának álláspontját, miszerint a közbizalom elleni bűncselekmények tekintetében a vád nem törvényes.

Az e bűncselekményeket tartalmazó vádirati tényállás - „A vásárlások során a vádlott ismeretlenül maradt társa magát 1.sz.tanú nevére kiállított, általa korábban elvesztett személyi okmányaival igazolva kezességet vállalt a szerződések biztosítékeként, mely nyilatkozatokat 1.sz. tanú néven aláírta.” - semmilyen tény nem tartalmaz a körben, hogy a vádlott tudata kiterjedt arra, hogy az ismeretlen személy nem azonos 1.sz. tanúval és a vádlott ezek ismeretében összejátszott vele, amikor kezesnek kérte fel.

A vádirat azon túl, hogy rögzíti, hogy II. r. vádlott ismeretlen társa milyen magatartást tanúsított, semmilyen más leírást nem tartalmaz. Az „ismeretlen társ” megjelölés a történeti tényállás hiányát nem pótolja.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítélete e részének hatályon kívül helyezésére és az eljárás megszüntetésére indokoltan került sor.

A vagyon elleni bűncselekmény esetében az első- és másodfokú bíróság a Be. 75. § (1) bekezdésben megfogalmazott ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, ennek során ellenőrizte a terhelt védekezését, kihallgatott valamennyi tanút, akik vallomásától az ügy eldöntése körében releváns adatok beszerzése volt várható. A bizonyítékokat a Be. 78. § (3) bekezdésében írtak szerint, egyenként és összességében értékelte. Kimerítő alaposággal, a logika és az ésszerűség szabályainak megfelelően számot adott arról a meggyőződéséről, hogy mely bizonyítékoknak adott hitelt, illetve melyeket, milyen indokokkal vetett el.

A szükséges és lehetséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként feltárt - bizonyítékok értékelésével megállapított - tényállás helytálló és megalapozott, így a Be. 388. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság számára irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett II. r. vádlott bűnösségére a vagyon elleni bűncselekmény tekintetében.

Az első- és másodfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően, 2013. július 01. napján hatályba lépett 2012. évi C. törvényre figyelemmel a Fővárosi Ítéltáblának vizsgálnia kellett (mind az elkövetéskor, mind a jelenleg hatályos büntető törvénykönyv 2. §-a alapján,) hogy van-e az új törvénynek visszaható hatálya, s a II. r. vádlottra az elkövetéskor, vagy az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat kell-e alkalmaznia. A harmadfokú eljárás idején hatályos 2012. évi C. törvény rendelkezéseit mind a cselekmény minősítése, mind a büntetés kiszabása körében vizsgálni kell.

Főszabály szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, az elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény akkor alkalmazandó, ha a cselekmény nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.

A cselekmény minősítését meghatározó, az anyagi jog alkalmazásában irányadó értékhatárok: az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 138/A. § b.) pont szerint nagyobb érték a kétszázezer forintot meghaladó, de a kétmillió forintot meg nem haladó; míg az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény 459. § (6) bekezdés b.) pont szerint ez az érték ötszázezer-egy és ötmillió forint közötti. Tehát a II. r. vádlott által elkövetett vagyon elleni bűncselekmény enyhébben minősül, az 1978. évi IV. törvény 318. § (4) bekezdés a.) pontja szerinti csalás büntette, melynek büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés, míg a 2012. évi C. törvény 373. § (2) bekezdés a.) pontja szerinti csalás vétsége, mely két évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett.

A büntetés kiszabásának elvei is változtak: míg az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) bekezdése a büntetés céljának szem előtt tartásával a törvényben meghatározott keretek között úgy tartja kiszabandónak a büntetést, hogy igazodjék a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességéhez, a bűnösség fokához, továbbá az egyéb súlyosító és enyhítő körülményekhez, addig a 2012. évi C. törvény 80. § (2) bekezdése határozott ideig tartó szabadságvesztés esetén a büntetési tétel középértékét (a büntetési tétel alsó és felső határa összegének felét) tartja irányadónak.

A börtön fokozatú szabadságvesztés esetén irányadó feltételes szabadságra bocsátás tekintetében is lényeges eltérés van: az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdés II. tétele a büntetés háromnegyed részének, a 2012. évi C. törvény 38. § (2) bekezdés a.) pontja a büntetés kétharmad részének kiállása után teszi lehetővé a feltételes szabadságra bocsátást, mely kedvezőbb szabály. A Kúria Büntető Kollégiumának 4/2013. (X.14.) számú véleménye szerint határozott tartamú szabadságvesztés esetében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, a törvény erejénél fogva kötelező időpontjára vonatkozó rendelkezés a 2012. évi C. törvény 2. § (1)-(2) bekezdése szerinti elbírálás fogalmába tartozik. Megváltozása alapot ad - enyhébb elbírálás címén - a módosító törvény alkalmazására.

Mindkét jogszabály akként rendelkezik, hogy a többszörös visszaesővel szemben az újabb bűncselekmény büntetési tételének felső határa szabadságvesztés esetén a felével emelkedik [1978. évi IV. tv. 97. § (1) bekezdés, 2012. évi C. tv. 89. § (1) bekezdés].

A többszörös visszaesők tekintetében azonban a 2012. évi C. törvény 86. § (1) bekezdés a.) pontja kizárja a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését,

míg ilyen kizáró rendelkezést az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 90. §-a nem tartalmaz.

Így bár a cselekmény az elbíráláskori anyagi jogszabály alapján enyhébben minősül, azonban a büntetés kiszabása körében a felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását kizáró törvényi rendelkezésre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint összhatásában az új büntető törvény kedvezőbb elbírálást nem eredményez, ezért II. r. vádlottal szemben az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvényt alkalmazta.

Ez alapján a cselekmény minősítése megfelel az anyagi jogszabály rendelkezéseinek.

A csalás megvalósulásához három okozati összefüggés fennállása szükséges: a tévedésnek okozati összefüggésben kell lennie a tévedésbe ejtő vagy tartó magatartással, a tévedésbe ejtett vagy tévedésben tartott személy a tévedéssel okozati összefüggésben vagyoni jogi rendelkezést tesz, emellett szükséges az is, hogy a vagyoni jogi rendelkezés és a bekövetkezett kár között is okozati összefüggés legyen.

II. r. vádlott tévedésbe ejtette a szolgáltatót, hiszen a szerződés megkötésekor nem állt szándékában fizetni az előfizetési díjat, csupán a készülékeket akarta így megszerezni; a szolgáltató e tévedés miatt kötötte meg a szerződéseket a II. r. vádlottal, ezáltal vagyoni jogi rendelkezéseket tett; mellyel okozati összefüggésben vagyonában kár keletkezett.

A másodfokú bíróság helyes érveléssel mellőzte a vagyon elleni bűncselekmény esetében a folytatólagos elkövetésre utalást.

Tekintettel arra, hogy a bűnösség köre szűkült, a kiszabott büntetés az 1978. évi IV. tv. 12. § (1) bekezdés és 85. § (1) bekezdés alapján nem halmazati büntetés.

A másodfokú bíróság a büntetés kiszabása körében értékelendő enyhítő és súlyosító körülményeket hiánytalanul feltárta és súlyuknak megfelelően értékelte.

Az időmúlás figyelembe vétele megfelel a Bkv. 56. számú kollégiumi vélemény III/10. pontjában foglalt iránymutatásnak, mely szerint ezen enyhítő körülménynek nagyobb a nyomatéka, ha megközelíti az elévülési időt. Jelen esetben a jogerős befejezésig a cselekmény elkövetésétől több mint 6 év telt el, mely az elévülési időt kétszeresen meghaladja, ez a jelentős időmúlás II. r. vádlottnak nem felróható.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több magyar vonatkozású ügyben is foglalkozott a tisztességes tárgyaláshoz való jog kérdésével az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikke alapján (Csanádi kontra Magyarország, Németh kontra Magyarország és Aupek kontra Magyarország). Ez ugyanis kimondja, hogy

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

A nagy nyomatékkel értékelendő enyhítő körülményekre tekintettel II. r. vádlottal szemben a joghátrány mértékének megválasztása során a másodfokú bíróság helyesen járt el, amikor a szabadságvesztés büntetést enyhítette, ez a büntetési tartam szükséges, de elegendő is a 1978. évi IV. tv. 37. §-ban foglalt büntetési célok - a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár a vádlott, akár más bűncselekményt kövessen el - eléréséhez.

A harmadfokú bíróság egyetértett a szabadságvesztés büntetés végrehajtása felfüggesztésével is, mely nem kerülhet ellentétbe az általános megelőzés követelményével, előtérbe kerül azonban az egyéni megelőzés: a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel kerülhet sor. (Bkv. 55. számú kollégiumi vélemény)

A másodfokú bíróság azonban elmulasztott rendelkezni az 1978. évi IV. tv. 82. § (1) bekezdés alapján a többszörös visszaeső vádlott pártfogó felügyeletéről, ezt a harmadfokú bíróság pótolta. Az 1978. évi IV. tv. 82. § (3) bekezdés értelmében a pártfogó felügyelet tartama azonos a próbaidő tartamával.

A büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. tvr. 96. § értelmében a pártfogolt köteles:

- a) a pártfogó felügyeletet elrendelő határozat jogerőre emelkedése, illetve a szabadságvesztésből szabadulása után a jogszabályban meghatározott időben az állandó lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságon és a hivatásos pártfogónál jelentkezni;
- b) ha munkaképes - a jogszabályban meghatározott kivétellel, a lehetőségekhez képest - munkaviszonyba állni, vagy egyéb kereső foglalkozást folytatni;
- c) a munkahelyének és a lakóhelyének megváltoztatására irányuló szándékát a hivatásos pártfogónak előzetesen bejelenteni;
- d) a hivatásos pártfogónak a magatartási szabályok megtartására és ellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseit teljesíteni;
- e) a jogszabályban vagy a bíróság határozatában előírt egyéb kötelezettséget megtartani;
- f) a pártfogó felügyelet tartama alatt a pártfogó felügyeletet elrendelő határozatot magánál tartani, és ha a rendőrség igazoltatja, a határozatot a személyazonosító igazolvánnyal együtt bemutatni.

A harmadfokú bíróság felhívja II. r. vádlott figyelmét, hogy a 1978. évi IV. tv. 91. § (1) bekezdés b.) és c.) pont értelmében a felfüggesztett büntetést végre kell hajtani, ha az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, illetve ha a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi.

Fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397. § alapján - helyes rendelkezéseire tekintettel, a pártfogó felügyelet megállapítása mellett - helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 385. § alapján alkalmazandó Be. 381. § (2) bekezdés alapján és a Be. 403. § (5) bekezdés alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. év december hó 05. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke
Dr. Sárecz Szabina Martina s.k.
előadó bíró
Dr. Sebe Mária s.k.
Bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Bf.10.516/2012/17. számú ítélete II. r. vádlottra a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Bhar.197/2013/8. számú végzésével 2013. évi december hó 05. napján jogerős és fel nem függesztett részében végrehajtható.

Budapest, 2013. év december hó 05. napján

. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül: